

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel,

[...]

[...]

Betreft: klacht met betrekking tot barometer in meerdere talen.

Mijnheer de administrateur-generaal,

In zitting van 23 juni 2023 onderzocht de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT), in verenigde afdelingen, een klacht ingediend omwille van het feit dat de samenlevingsbarometer in 2022 in zes verschillende talen kon worden ingevuld.

Daar de brieven van 14 februari 2023 en 23 maart 2023 onbeantwoord zijn gebleven, is de Nederlandse afdeling van de VCT ertoe gerechtigd haar advies te verlenen op basis van de gegevens die haar door de klager werden meegedeeld.

*
* *

Het Agentschap Binnenlands Bestuur is een intern verzelfstandigd agentschap (IVA) dat werd opgericht bij besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2005.

Luidens de bepalingen van titel III “Gebruik der talen” van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (GWHI) gebruiken de diensten van de Vlaamse Regering het Nederlands als bestuurstaal. Dit betekent dat de openbare raadpleging over de samenleving, de zogenaamde samenlevingsbarometer, enkel gesteld kan zijn in het Nederlands.

De Nederlandse afdeling van de VCT heeft echter in verschillende adviezen gesteld dat zij er zich van bewust is dat administraties en openbare diensten heden ten dage regelmatig in contact komen met een anderstalig publiek door de aard van de dienstverlening en door specifieke projecten die door hen worden ontwikkeld, bijvoorbeeld in het kader van integratie. Het gebruik van vreemde talen, naast de door Bestuurstaalwet of door de GWHI voorgeschreven ta(a)l(en), kan in uitzonderlijke gevallen noodzakelijk zijn.

De VCT heeft in haar adviespraktijk gesteld dat uitzonderlijk voor specifieke projecten een andere taal of talen kunnen worden gebruikt naast de officiële talen die door de Bestuurstaalwet worden voorgeschreven in het geval dat dit absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang (cf. VCT-adviezen nrs. 49.138 van 30 juni 2017; 47.055 van 18 september 2015 en 50.366 van 9 november 2018).

Aangezien het gebruik van vreemde talen enkel uitzonderlijk of als overgangsmaatregel kan worden gebruikt, zal dit gebruik aldus zoveel mogelijk beperkt dienen te worden in zowel

omvang als tijd. Dit betekent onder meer dat dit gebruik van andere talen dient te worden beperkt tot de inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te leren kennen. De bepaling van het feit of iemand al dan niet de gelegenheid had om voldoende Nederlands te leren en te leren kennen dient in elke situatie per individu of groep individuen afzonderlijk te worden beoordeeld.

Het gebruik van vreemde talen mag geen afbreuk doen aan de voorrang van het Nederlands in het Nederlandse taalgebied of aan het Nederlandstalig karakter van het Nederlandse taalgebied, zoals gewaarborgd in artikel 4 G.W. De tekst dient derhalve in eerste plaats opgesteld te zijn in de opgelegde taal, *in casu* het Nederlands, zodat het duidelijk is dat de inwoners over dezelfde informatie beschikken in de opgelegde taal of talen. De anderstalige tekst wordt beschouwd louter als een vertaling van de tekst in de officiële taal. Daarom moet in de anderstalige teksten duidelijk aangegeven staan dat het een vertaling betreft en dient de Nederlandse tekst vooraftegaan op de tekst in de andere ta(a)l(en).

In casu vermeldt het methodologisch rapport bij deze barometer dat “*omdat de respons bij personen van buitenlandse herkomst gemiddeld lager ligt dan bij personen van Belgische herkomst, dit deels te wijten is aan een beperktere Nederlandse taalkennis en er in de vragenlijst expliciet gepeild wordt naar taalkennis van het Nederlands, is ervoor gekozen om voor een specifieke groep van personen bijkomend een vertaling van de brief en de vragenlijst in het Engels en het Frans te bezorgen.*”

Die specifieke groep van personen wordt in de voetnoten gedefinieerd als “*personen die een buitenlandse nationaliteit hebben of een buitenlandse geboortenationaliteit hebben en de Belgische nationaliteit minder dan 10 jaar geleden hebben verworven.*”

Door naar eenieder die de Belgische nationaliteit minder dan tien jaar geleden heeft verworven een Franse en Engelse vertaling van de Nederlandstalige brief te versturen, wordt de bijzondere doelgroep, namelijk inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden, onvoldoende precies afgebakend.

Daarnaast staan op de Engelse en Franse versies van de brieven nergens vermeldingen dat het louter een vertaling van de brief in het Nederlands betreft. Deze vermeldingen zijn essentieel om te benadrukken dat ten gevolge van de Grondwet en de Bestuurstaalwet de enige officiële bestuurstaal het Nederlands is.

Tot slot had eenieder de mogelijkheid om de vragenlijst online in zes verschillende talen (Nederlands, Frans, Engels, Duits, Spaans en Arabisch) in te vullen, zonder dat de persoon die de vragenlijst in een van deze talen wou invullen moest aantonen dat hij nog niet de gelegenheid heeft gehad om voldoende Nederlands te leren en te leren kennen.

De klacht wordt ontvankelijk en gegrond bevonden.

Een afschrift van dit advies wordt gestuurd naar de klager.

Met bijzondere hoogachting,

De Voorzitter van de Nederlandse afdeling,

T. BAERT